

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה
נמצא בעמוד החמישי

בנתיבי החינוך
הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

ושמחת בהגך (דברים טז, יד)

נמאמר זה נדפס בעבר ברחמי שמיא, וחולק באחת ממוסדות החינוך בשינויי לשון, ועקב חשיבותו ונחיצותו העלונוה עתה לכולי עלמאן אחת ממצות החג היא, להיות בשמחה, והיא מצוה תמידית ובפרט בחגים. ר"ל, שצריך האדם לשמוח במשך כל השנה (למעט זמנים מסויימים כידוע), שהתורה צויתה על השמחה והזהירה את האדם לעשות דבריו בשמחה שנאמר (דברים כח, מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלדיך בשמחה ובטוב לבב'. ועוד אמרו חז"ל (שבת ל:): 'אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, וכל הנביאים לא היו מתנבאים בכל עת שירצו, אלא מכוונים דעתם ויושבים שמחים וטובי לב ומתנבאים, שאין הנבואה שורה מתוך עצלות, ולא מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה. לפיכך בני הנביאים מביאים לפניהם נבל ותוף וכינור ומבקשים הנבואה, כדכתיב (מלכים ב, ג, טו): 'והיה כנגן המנגן, ותהי עליו יד ה'' (ארחות צדיקים שער השמחה). ללמדנו שענין השמחה הוא חלק מעבודת השי"ת, ורק ע"י יגיע האדם למעלות נשגבות.

אך לצערינו עיוותו היום את מושג השמחה, ומכנים את ההשתוללות והרעש הצורמני שכביכול הוא שמחה, ואין זה אלא הוללות וליצנות. ובכדי שיובנו הדברים היטב נרחיב מעט את היריעה בנושא המוסיקה, אשר חדרה לתוככי המחנה החרדי באיצטלא דקדושה, ואינה אלא חיקוי מעשה ותועבות הגוים, אשר עליהם נאמר 'הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו'. ואף אמנם מקומינו כאן לעסוק בחינוך, אך פשה הנגע גם אצל ההורים, וע"כ יש לתת לב ראשית לתקן דרכינו ורק לאחר מכן נוכל לחנך ילדינו. וככל שנראה אנו תיעוב גדול לפרצות הדור, כן ימאס ויתרחק לב ילדינו מהמכשול הזה הגדול.

ב"ה רבו המשוררים (הזמרים) ורבו השירים לשבח ולהלל ליוצרנו, אך יש ביניהם רבים שאינם מן המחנה הקדוש, על אף שדמותם מעין דמותינו, ואף חלקם עם זקנים ופיאות. כיצד ידע האדם מה באמת הקדוש ומה הטוב, יבדוק בזאת הרשימה כדלהלן:
א. המשורר כשר. ב. המשורר כפוף לגדולי ישראל. ג. נעימת השיר לא גורמת לגוף לנוע בצורה לא רצויה. ד. נעימה שמקורה מגויים או אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות, יש מתירים. אך אם היא גורמת לשומעים להיזכר בדברים אסורים, אסורה בהחלט! שהרי מחטיא הוא את הרבים.

ועתה נבאר בקצרה (והחפץ למצוא אריכות בזה, ב"ה זכינו ויצא בדורינו חיבורים המדברים על עניינים אלו וביניהם קונטרס 'כי דבר ה' בזה' של הרה"ג אפרים לופט שליט"א, ושירה כשרה למרן הגר"י רצאבי שליט"א):

א-ב. אמרו חכמים 'היוצא מן הטמא טמא' ואפילו אם הוא מדבר כעת בדברי תורה חופפת עליו טומאה המטמאת את השומע, לכן יש לשמוע רק אדם כשר. ואדם כשר זהו אדם שכפוף לגדולי ישראל ואינו עושה מופעים וכיו"ב מה שאסרו חכמי ישראל. ומי שבתוככי העניינים, יודע גם יודע, שאלו שאינם כפופים לגדולי ישראל, ראשם בשכרות ועיניהם במה שאינו שלהם, והמבין יבין.

ג. נעימה הגורמת לגוף להתנועע בפראות או בהבלטת איברים מסויימים, מקורה מהטומאה, וע"כ הגויים במקום טינופם משתמשים בסוגי הנעימות הללו, ואף שמות כינו להם, ולא נטף את העלה להזכיר בכאן שמותם. להמחיש הדברים אספר: ישבו זוג הורים בשוחה עימי והאשה הביעה צער בליבה, שבעלה שומע שיעורים המלווים עם נעימות. שאלתיה ומה הביעה? השיבה, הסגנון. הבנתי למה התכוונה, ופנית לבעלה בשאלה. השיעורים שהנך שומע אשר מלווים בנעימות, הנעימות הללו הן דפיקות חזקות (טרנס בלע"ז)? השיב, כן אני מחובר לשיעורים ע"ז. אמרתי לו. דע לך שדבר זה משפיע עליך לרעה ואוכיח לך זאת. הנכון הוא הדבר, שיש הבדל בנהיגתך כאשר הנך נוהג ברכיב ללא נעימות אלו, לבין כאשר אתה נוהג עם נעימות אלו? הודה הבעל בדבר. מאידך חשוב מאוד לחיות את השיר, וזה מתברר כאשר אדם מתנועע בדפיקות לקצב השיר. וזה אחד מהדברים הטובים המתקיימים במוסדות החינוך לבנות, שנותנים ומדריכים אותן לחוות את השירה אשר הן שרות במסיבות ע"י תנועה קדושה ונאה.

גם יש שירים שרעה אולי לא תמצא בהם, אך טובה גם נעדרת מהם. אך אם חפצים לחנך ילדינו בדרך העולה, עלינו להרגילם לשמוע שירים, המחברים את השומע עם ה' ב"ה.

מלבד כל זאת. גם נעימה כשרה וכו', יש לשית לב לא לשמעה בעצמה חזקה. מלבד שאין זה טוב לגוף שגורם הדבר לחרשות מסויימת ב"מ. אלא אין זה מדרך ארץ להשמיע בקולי קולות. לא לחינם אמר החכם מכל אדם (קהלת ט, יז) 'דברי חכמים בנחת נשמעים'. המשך בעמוד השביעי

התודה והתברכה לכל המתנדבים בעם אשר נתנו מחונם וכספם קמחא דפסחא לידע לחעברים למשפחות הנצרכות מבני עדתנו, היושבים על התורה והעבודה. יזכר השי"ת לחיות תמיד מן הנותנים, וירבה ממונם בכלל כפליים, וכשם ששמחו את האמללים, כן ישמח ה' אותם לעד ולעולמי עולמים בבריאות איתנה ועזרת מעליא.

מִרְן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

הרב הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

(מתוך שיעורו השבועי של מרן מוצ"ש ויקרא התש"ע)

יסוד הרדב"ז בעניין מדוע החמירה תורה בחמץ בפסח
יותר מכל איסורי תורה.

הרדב"ז, רבינו דוד בן זמרה, ושם משפחתו היה זאמיר, אולם הם הפכו אותו לזמרה. וכשמו כן הוא, משמח את הלב, תשובותיו מאירות את העיניים. בשו"ת הרדב"ז וחלק שלישי סימן תקמ"ו שאלו אותו בעניין חמץ בפסח, מה טעם כל החומרות הגדולות שיש בעניין חמץ בפסח, מה שאין בכל התורה כולה? מה העניין בזה? דיברנו על כך בשנים שעברו, אבל ברצוני להביא את דבריו רק בתורת פתיחה, כקרא קפיצה להמשך הדברים הלאה. כתוב שם כך, שאלת ממני אודיעך דעתי, מה נשתנה חמץ בפסח מכל איסורין שבתורה, שהחמירה עליו תורה להצריכו בדיקה, ושרוף וכלה, וגם ביטול. והוסיפו חכמים להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין, ולחפש אחריו ולשרש אותו מכל גבוליו, ועובר עליו בבל יראה ובל ימצא, ואסרוהו בכל שהוא, ואינו מתבטל כלל. וחומרות כאלו, לא נמצאו בכל האיסורין שבתורה. מובן כי השואל היה תלמיד חכם, והוא מפרט שישנן חומרות מן התורה, ועוד יותר מדרבנן. משמע מדבריו, שגם מן התורה יש גם עניין לבדוק, רק לא בחורים ובסדקים אלא בדיקה כללית, כך לפי לשונו, 'שהחמירה עליו תורה להצריכו בדיקה, ושרוף וכלה, וגם ביטול' דהיינו 'תשביתו', זה מה שאנו אומרים בנוסח כל חמירא, 'להוי בטיל'. והוסיפו חכמים להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין, דהיינו שהבדיקה תהיה מדוקדקת, לא להשאיר פינה שלא נבדקה. ואינו מתבטל כלל וכו'.

מי בתמונה?
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

ואפשר לדייק מדבריו, שאפי' באפייאלפים אינו מתבטל. וזוהי ג"כ דעת הרדב"ז בתשובתו דלקמן ד"ה אולם, שכתב דאפי' באלך לא בטיל. יעו"ש. כי האלף לאו דוקא. עכ"פ זה דלא כהפ"ח וסיעתו הסוברים דאיסור משהו בחמץ, הוא לאו דוקא, והארכת ע"ז בס"ד בתשובותיו עולת יצחק ח"ג סי' 117 (בדין ציפורן, אם הוא אסור בפסח) אות ב' ד"ה גם.

אולי נאמר, שהסיבה לחומרא היא בגלל שיש בזה איסור כרת, אבל הרי יש עוד איסורי כרת בתורה, ישנם שלשים וחמשה כרתות בתורה, ובאף אחד לא מצאנו דבר כזה. אולי נאמר, בגלל שזה איסור הנאה, זאת גם לא סיבה. אולי נאמר, משום דלא בדילי מיניה כולה שתא, מצאנו עוד דברים כאלה. והשואל מפרט כך, אם משום דאית ביה כרת, הרי חלב ודס. וכי מצאנו זאת בחלב ודס? שאם מצאנו חלב, צריך לשרפו? לחפשו בחורים ובסדקים? הרי גם זה חוב כרת, זהו אותו כרת. ואי משום דאסור בהנאה, הרי כלאי הכרם ושור הנסקל וכמה איסורי הנאה שלא החמירה בהם תורה כל כך. ואי משום דלא בדילי מיניה כולה שתא, הרי יין לנזיר דלא בדילי מיניה, והחדש דלא בדילי מן התבואה כולה שתא, ולא חמירא כולי האי. אולי נגיד, כיון שרגילים בחמץ כל השנה, אדם עלול להיכשל. כיון שאדם רגיל לאכול חמץ, הרי שהכשלוך מאד קרוב ומצוי. א"כ הוא אומר, טוב, נלך לנזיר, הרי לפני שהיה נזיר, הוא שותה יין כל השנה, כעת הוא קיבל עליו נזירות, ולא מצאנו שיהיה לו אסור להחזיק יין בביתו, ואסור שיראה אותו. וכן איסור חדש, זה כבר נוגע לכל עם ישראל, איסור חדש שרק העומר מתירו, הרי רגילים לאכול חטה כל השנה, ולא מצאנו דבר כזה, שיצטרכו לשרפו ולבערו, ושיעברו עליו ב'בל יראה ובל ימצא'.

אומר הרדב"ז, ישנן שתי תשובות על שאלה זאת בקדמונים, ובסוף הוא אומר את התשובה שנראית לו יותר מתקבלת על הדעת, כתשובה העיקרית. אבל שתי התשובות הראשונות, הן הלכתיות. שני דברים נאמרו בתשובת דבר זה. אחת, תראו איך הוא עשה מהקושיא תירוץ. ההוא שאל על כרת בנפרד, ועל איסור הנאה בנפרד, ועל לא בדילי מיניה כולה שתא בנפרד. אבל הרדב"ז עשה מזה אחד. דהיינו, גם אם נתרץ כל דבר בפני עצמו, אבל את שלשת הדברים ביחד לא מצאנו בשום איסור. נכון ששאלת על כל אחד לבד, ונכון שבזה אין, ובוזה אין, אבל שלשתם ביחד יש רק בחמץ. א"כ שאלת חכם, היא כבר חצי תשובה. שלא נמצאו בכל האיסורין שבתורה, שיצטרפו כל שלשה תנאים הללו, שהוא איסורי הנאה והוא בכרת ולא בדילי אינשי מיניה כולי שתא, אלא חמץ בלבד. וכיון שיש בהם החומרות הללו, החמירה עליו תורה חומרות אחרות, זה דבר מיוחד, ובאו חכמים והוסיפו חומרות על חומרות, כמו שעשתה התורה. ידוע הכלל, 'כל דתקון רבנן, כעין דאורייתא תקון'. אם התורה החמירה, גם רבנן באו והחמירו, המשיכו באותה הדרך. זהו תירוץ אחד.

ותו, דחמץ בפסח, הוי כדבר שיש לו מתירין, שהרי איסורו תלוי בזמן, ואחר ימי הפסח יהיה החמץ מותר. התירוץ הראשון דלעיל, בנוי על הראשונים, התוספות הר"ן והריטב"א בתחילת מסכת פסחים. ואילו התירוץ השני, בנוי על הרמב"ם בפרק ט"ז מהל' מאכלות אסורות. הרמב"ם מסביר זאת, שלכן דין חמץ בפסח הוא במשהו, מפני שזהו דבר שיש לו מתירין. דהיינו, כיון שלאחר פסח החמץ יהיה מותר, לכן בפסח עצמו הוא נאסר במשהו. אפילו אם הדבר התבטל בתערובת בששים או במאה או במאתים, וכן הלאה, מ"מ קיי"ל דחמץ בפסח אפי' באלף לא בטיל, כי תשאיר אותו לאחר פסח ואז תאכל אותו בהיתר. ואין כאן איסור של בל יראה ובל ימצא. והרדב"ז ממשיך, ואע"פ שזה החמץ שהוא מבער, חמץ ממש, אי אפשר שיהיה לו היתר א"כ יעבור בבל יראה ובל ימצא, סוף סוף הא איכא חמץ שיהיה מותר לו, דהיינו אותו שלא עבר עליו. יש לפעמים חמץ שלא עוברים עליו בבל יראה, והוא דבר שיש לו מתירין. בכל אופן, חכמים לא חילקו, לא פלוג רבנן, הם נתנו את החומרות על כל סוגי החמץ.

אולם הרדב"ז לא מסכים עם תירוץ אלו, הוא אומר שהדבר קשה לו, וקשה עליה דהאיי טעמא, נהי דסגי האי טעמא לעניין דאפילו באלף לא בטיל, כדבר שיש לו מתירין דאפי' באלף לא בטיל, אבל לחפש אחריו ולשרפו ולשרשו ולהוציאו מרשותו, המשך בעמוד הבא

לזש"ק שלום בן יעקב ומירב טליה בת מנשה	לזש"ק יובל בן דוד ורות בת זכריה	לזש"ק תומר ישראל בן יעקב ואודליה בת מנשה
---	---------------------------------------	--

מִן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

לעילוי נשמת

מוהר"ר חיים בן שלמה עדני זצוק"ל
מרא דאתרא דאליכין, תנעב"ה

"לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה"

מיזם יחודי

לתלמידי "עטרת חיים"

לומדים שעה אחת אחר תפילת

שחרית בבית הכנסת פעולת

צדיק אבות עם בנים בכל יום

מימי חול המועד

ומקבלים.... (לא מגלים)

תפילת שחרית בשעה 7:00

תחילת הלימוד בשעה 8:45

פירוטוחן בעולם הזה..

צמצומי לשון

צלי - מה שכיום אומרים צלי.

וְשִׁאֵינוּ יוֹדְעֵי לְשִׁאלָה, אֵת פֶּתַח לֹ

שח באזני, הישיש רבי יחיא נהארי שליט"א, מזקני הישוב בית עזראקה. ידוע כי הגאון המופלג אבי חיים כסאר זלה"ה, התגורר בצעירותו שנים רבות בית בית עזראקה, בבית הורי, משפחת נהארי האמידה, עד שחזר בשנות העשרים לחייו לעיר הבירה צנעא.

לימים, אחי ואני היינו נכנסים מידי פעם לעיר צנעא לצרכי מסחר, ושוהים שם מספר ימים. היינו לנים בבית הגאון רבי חיים, ששמח להשיב לנו כגמולינו.

כל לילה היינו קמים מוקדם, והולכים יחד עמו לשיעור שמסר בגמרא בפנים בית שניך עד זמן תפילת שחרית, ואחרי ארוחת הבוקר היינו הולכים עמו לשיעור שמסר ברמב"ם ופוסקים, בישיבת בית אלשרעבי. בין טובי הלמדנים בישיבה, נמנה הגאון רבי שלום קלואן זלה"ה, שידיו רב לו בעיון ופלפול.

זכורני שבאחת הפעמים, שאל רבי שלום את רבי חיים שאלה, שלא תאמה את רמתו הגבוהה. כשנשנה הדבר כמה פעמים, השיב לו רבי חיים בתמיהה, "אתה שואל אותי כאלה שאלות?" כאומר הרי לא ייתכן שלא הבנת את דברי.

ענה לו רבי שלום בחכמה, "אמנם אני הבנתי, אבל רצייתי שתחזור שוב על הדברים, כדי שיבינו גם האחרים שלא הבינו את דבריך, ואינם יודעים כיצד לשאול ומתביישים..."

אהבת הקדמונים עמי צ"ג

המשך מהעמוד הקודם לא ידענו למה. זה הסבר רק למה הוא אפי' באלף לא בטיל, אבל הדבר עדיין לא ענה על השאלות האחרות. כך הוא שואל על הטעם השני. גם על הטעם הראשון יש לי קצת גמגום, ומי עדיף מעבודה זרה, דאמרה תורה ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, הרי גם יין נסך איסורו במשהו, ככל עבודה זרה. וכל המודה בו ככופר בכל התורה כולה, ולא מצינו שהצריכה תורה בה בדיקה וביטול. אלא שבארץ ישראל מצוה לרדוף אחריה עד שנאבד אותה מארצנו, אבל בחו"ל אין אנו מצויין לרדוף אחריה, אלא כל מקום שנכבש אותו נאבד את כל הע"ז שבו עכ"ל הרמב"ם ז"ל. מ"מ הרי אתה רואה, שלא החמירה תורה בע"ז כמו בחמץ. וכי יש עניין לחפש היכן יש ע"ז? בא"י ישנה מצוה לרדוף אחריה, אבל בחו"ל אין דין כזה. הוא מביא זאת מהרמב"ם, אבל ללכת לחפשו? ובמשהו? מ"מ הרי אתה רואה, שלא החמירה תורה בע"ז כמו בחמץ.

לכן הרדב"ז לא נחה דעתו מתירוצים אלו, והוא מחפש תירוץ אחר. על כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות, כי חמץ בפסח רומז ל"ציה"ר, והוא שאור שבעיסה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו, ואפילו כל שהוא לא בטיל, והרי זה אמת ונכון. ואמר הרדב"ז, שזהו התירוץ העיקרי לשאלה זאת. התירוצים האחרים אינם מיישבים את הדעת עד הסוף, אבל פה יש עניין שהחמץ רומז ל"ציה"ר. וכיון שכך, הדבר כבר חמור מאד. דבר כזה, צריך לכלותו ולשרשו ולחפש אחריו, ואפילו דבר קטן, מי יודע... אם אדם משאיר לו איזו פינה מסויימת, הדבר עלול להתעורר, יהיה חוזר וניעור. א"כ טעם זה, מיישב את החומרא הזאת של חמץ בפסח.

על זה כותב החיד"א בשמחת הרגל ולימוד א' לפסח, שלכל המצוות ישנם טעמים, יש של פשט ויש של רמזים, אבל לגבי חמץ בפסח, הפשט שלה הוא הרמז. כי ע"ד הפשט, אי אפשר להבין זאת, הדבר אינו מתיישב עפ"י הפשט, אלא הפשט בעצמו הוא הרמז. רק כך אפשר להבין גם בצורה פשוטה, את טעם איסור חמץ בפסח.

ואכן, כשמפשטים ובודקים אחר יצה"ר, כמובן שמוציאים אותו בכל פינה, בכל חור וזווית. כמו שכשבודקים את החמץ בפסח, מוצאים פתאום שאין שום דבר שאפשר לאכלו. יש רק דבר אחד שאפשר לאכלו בלי הכשר, וזה לנשום אויר... כי אין דבר שאין בו יצה"ר, שהחמץ לא מתערב בו. אפילו מים, אפילו שזה נבועות, מים טבעיים מינרליים, גם בזה יש חשש חמץ. כפי שדיברנו בעבר, בגלל שמילוי הבקבוקים נעשה בחזק וכ"כ. בכל אופן, זוהי הסיבה שאיסור חמץ חמור יותר מעבודה זרה.

בעניין משחק הקלפים והרעה הטמונה בו.

בענין זה של ע"ז, רצייתי להעיר דבר שלא כולם יודעים אותו. הרי יש פה איזה היקש והשוואה מסויימת בין חמץ בפסח לבין עבודה זרה. כותב הגאון רבינו יוסף חיים בשו"ת רב פעלים וחלק ב' סימן ל' (לא מצאתי זאת שם. ש"ס), בעניין שחוק בקוביא. היום בעברית אומרים קוביה. המשחקים בקוביא פסולים לעדות. הוא מביא כך, ראיתי להרב נפש כל חי שכתב וז"ל, שמעתי מפי נכדי, כי בעברו מצור לצידון, ראה כפר אחד על ראש ההר בנוי עליו כמו שלשים בתים, ואמרו לו כי אנשי הכפר הללו עובדים לצורות של הקוביה בקארטין. זה מה שנקרא משחק הקלפים, שמשחקים בו הילדים. א"כ כותב רבינו חיים פלאגי, הוא שחיבר את ספר נפש כל חי הנז' לעיל, שנכדו, שהיה בעצמו תלמיד חכם, סיפר לו, שראה שם במקום הזה את אנשי הכפר שעובדים לצורות הללו. זהו משחק הקלפים ידוע, יש שם גוקר, וכן צורות לב, עלה, תלתן, יהלום. אינני מכיר את המשחק, אבל בשביל עניין זה שאלתי מה בדיוק יש שם. א"כ הוא כותב כך, יש בשחוק הקוביה בקארטין, קליפות אחוזות בסטרא אחרא, וכל מספר מורה על קליפה ידועה, שמעתי כי יש שם עד מספר שלש עשרה. והוא כותב כך, מצאתי תנא דמסייע לדבריו, הרב הקדוש הגאון המקובל האלדי בספר קדושת לוי, שכך כתב בעניין זה.

בעל קדושת לוי ודרושים לחנוכה דף ע"ו כותב כך, בעוה"ר נפרצה פרצה באחינו בית ישראל, לשחוק בקארטין, אלו הקלפים, כשמו כן הוא, זה קליפה, שהיינו פסולת, מקליפות הטומאה. אבל זהו רק רמז. בכל אופן הוא אומר כך, אבל הו יודעים, שבכל קארט יש בודאי קליפה גדולה אשר לא ראוי להזכירה. המשך בעמוד הבא

אליכם תלמידי תלמוד תורה 'עטרת חיים' היקרים, וכל שאר תינוקות של בית רבן הצדיקים! גדולים ונעלים ימי חג הפסח אשר אנו בהם שרויים, ע"כ תנו לבכם להשקיע ימים אלו לעליה בתורה בקדושה וביראה, כרצון אבינו שבמדומים, והוא ממעונו ייפן אליכם ברחמי הרבים

עַל שֵׁם מַה?

מצה זו על שם וכו'. וקשה כי הלא קודם לכן נצטוו לאכול מצה, ולא מטעם שלא הספיק בציקון וכו'. והרמ"ף תירץ בשם הר"י קמחי שמה שנצטוו על המצה קודם לכן, היה על שם העתיד, שהשם יודע העתידות שהם יוצאים ממצרים בחפזון ע"כ, וכן פירש מהר"י אברבנאל והרד"א. וכן כתב הר"ן בפ"י דפסחים ומביאו תוספות יום טוב, דזכר לאותה גאולה, נצטוו לאכול מצה ע"ש. ונכון הוא, ופסוק מלא הוא סוף פרשת ראה דקאמר [דברים ט"ז ג'] שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחפזון יצאת וכו'.

ומיהו יש להקשות אמאי שואל על שם מה, לימא בקיצור מצה זו שאנו אוכלים על שם שלא הספיק וכו'.

ונראה לי, לפי שיש כאן שני דרכים. הדרך הא' מה שכתב הרב נ' עזרא מביאו הרד"א והרמ"ף בפסקת הא לחמא עניא, שהמצריים היו מאכילים אבותינו מצה בימי השעבוד כדי שלא יתעכל מהרה. והב' על שם שלא הספיק בציקון וכו'. ואיני יודע לאיזה דרך מהן צויה לאכול מצה. לזה שואל על שם מה, לפי שיש שני דרכים ואיני יודע לאיזה מהן מכוין. והשיב שהכוונה באכילת המצה על שם שלא הספיק, לא על שם הדרך הראשון. ובוהו מתיישב הלשון שאמר על שם מה. כי לולא טעם זה, היה לו לומר מצה זו וכו' על שם שלא הספיק, ולא לימא על שם מה. וע"ע בהרמ"ף ורשב"ב ור"ן טעם אחר.

והכי נמי תתרוץ גבי מרור על שם מה וכו', לפי שאמרו רז"ל [פסחים דף טל. ג'] שמות נקראו לו, מרור חסא חזרת. מרור על שם שמיררו, חסא דחס רחמנא עלן, חזרת שהיו ישראל מחזרין על הפתחים. ולזה שואל לאיזה דרך מאלו מכוונים באכילת המרור וכו'. ובפסח נמי יש לומר לפי שיש בו ב' דרכים, הא' שיצאו מתחת יד מזל טלה, והב' שפסח המקום וכו'. לזה שואל לאיזה דרך מאלו מכוונים וכו', ולפי זה יצדק בכולן לומר על שם מה וכו'.

ע"ז חיים למהר"ץ זצוק"ל באגדתא דפסחא

המשך מהעמוד הקודם הוא אפי' לא רוצה להזכיר את שמה. שהדי במרומים שלא לדרוש כוונתי, רק להסיר מכשול מבני אדם. דעו אחי ורעי, כמה מכשולות יש בשחוק הזה. אחת, שבודאי בעת הזאת נשכח ממנו יראת ה'. השנית, שבודאי נראה בעיני שהוא גזל. השלישי, שמטמאים את עצמם בקליפות אשר אין ראוי להביא תוך הפה. המשחק הזה, הוא כותב שם שהם עובדים לצורת המלך והשרים, וראיתי בעוד ספרים שמוכירים את עניין זה, א"כ זה לא לחנם. כי בעצם, יש אמנם עוד כמה דברים רעים בדבר הזה. יש עניין של ביטול תורה, ומושב לצים, וכן גזל לאלה המהמרים בהם, שזה עוון חמור. אבל כעת איננו מדברים מהצדדים הללו, כי אנו מדברים אפי' על אנשים שישחקו בלי כסף. אבל מצד ביטול תורה, בודאי שיש. ואפילו ילדים שמשחקים בזה, צריכים לדעת שיש במשחק זה טומאה גדולה.

רבינו חיים פלאגי חי לפני מאה שנה, ואיני יודע אם עד היום נמצא דבר זה של עבודה זרה. התחלתי לחשוב, אולי ע"ז זו כבר אינה קיימת, כי לא שמענו על כך בזמננו. הוא אומר שבין צור לצידון יש כפר אחד, שהם עובדים את הצורות האלה. מסתמא ומסתבר שישנם עוד מקומות בעולם, שעבדו בהם עבודה זרה זו, רק איני יודע אם הדבר קיים היום. אבל רציתי להדגיש כי גם אם הדבר אינו נמצא היום, צריכים לדעת דבר יסודי בעניין זה. הרמב"ם כותב הרבה טעמים למצוות בתורה, כגון כלאים, ובשר בחלב, שהטעם הוא, בכדי להרחיק מדרכי עובדי עבודה זרה. הרי הגמרא אומרת במסכת ברכות לגבי איסור כלאים ודף כ"ב ע"א, רבי יאשיה אומר, לעולם אינו חייב עד שיוזע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד. כותב על כך הרמב"ם ובספר מו"נ, שמצא בספרי עובדי עבודה זרה, שכך הם היו עושים. כמו כן איסור בשר בחלב, זה מדרכי עבודה זרה. כמובן שהרמב"ם מהביל לכן, הוא סובר כי אלה היו שוטים גמורים שאינם מבינים בין ימינם לשמאלם, אבל התורה רצתה להרחיק אותנו מדרכי עובדי ע"ז אלו.

אולם זכרתי כי רבי שמעון לביא (בעל הפיוט הידוע בר יוחאי) בספר כתם פז כותב, שלאמיתו של דבר, יש פה משהו יותר מכך. הדבר אינו פשוט, כי עובדי ע"ז אלו לא היו טיפשים. גם הדעת נותנת כך, וכי בגלל שהיתה כזאת ע"ז לפני כמה אלפי שנים, לכן אסור לעשות זאת גם היום? אלא מסביר בספר כתם פז, שהדברים הללו לא נעשו על ידם לחנם, הם ידעו היטב את כוחות הטומאה, ידעו כיצד הדבר משפיע, וזה מה שהם פעלו. מי שמסתכל בעיני השכל בלבד, אינו מבין זאת. אבל מי שיוזע כיצד פעולות כוחות הטומאה, מבין שנעשה בכך דבר טומאה ממש, ויש לכך גם תוצאות. הם לא עבדו ע"ז סתם, אלא הם ראו שהדבר היה מועיל להם. לכן בעוה"ד גם בני ישראל נמשכו אחרי דברים אלו, כי הם ראו כביכול תועלת מסוימת מהדברים הללו, שיש בכוחות הטומאה להשפיע.

ממילא, גם אם הע"ז הזאת אינה קיימת בעולם כיום, כל הצורות הללו, אפי' על הצד הזה שאין ע"ז זאת קיימת בעולם, אבל לדבר זה יש כח השפעה של טומאה, אפילו מאות אלפי שנים לאחר מכן. כיון שכך הוא הדבר בעצמו, מי שיוזע את כוחות דבר זה, מבין מה הוא פועל, ומה משמעות דברים אלו.

לכן צריכים לשים לב על הילדים, להתרחק ממשחק זה, לעשות ביעור חמץ גם מהדברים הללו. ולא לחכות לערב פסח בעניינים הללו. שמעתי, מישהו אמר לי שהדפיסו בזמן האחרון באחד העלונים איזה מאמר בנושא זה, לא ראיתי אותו, ומי שראה זאת אודה לו אם יוכל להביאו אלי, כי אדרבה, אולי ישנם דברים נוספים שאינם ידועים לי, המחזקים את העניין. בכל אופן, יסודות הדברים הללו, ברורים ונהירים.

ולאחר השיעור, קיבלתי מאחד האברכים שליט"א מאמר זה, שנדפס בגליון עיקבתא דמשיחא, ושם כתוב בזה"ל, עניין נחוץ אשר נתבקשנו לעורר ע"י רבנים ואנשי חינוך דגולים שליט"א. דעו אחי ורעי כי כמה מכשולות יש בכך. בעת האחרונה, מחמת אי ידיעה, החל לפשות במחנה שלומי אמוני ישראל נגע ישן נושן, של משחק ב"קלפים" (באידיש: קארט"ן), המוכרים בשם גוקר. בדורות העבר ידוע היה לרבים, כי מדובר במשחק אסור – גם כאשר הוא נערך ללא כסף – לפי שמקורו בצד הטומאה, רחמנא ליצלן. המשך בעמוד הבא

התודה והברכה לכל תורמי הת"ת אשר משקיעים הונם בתשבי"ר ובונים לעצמם בנין לתפארה לחיי עוה"ב. יהא רעוא מן קדם מריה שמיא שלא יחסר להם מאומה ויראו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם ותהי משכורתם שלימה כפולה ומכופלת מאתו יתברך. אכ"ר

מרת נשיא המוסדות

לרפואה ובריאות איתנה
סעדיה עדי בן שלום צוברי ויוסף בן משה דנין
ואסי אסף בן מזל נעים מתוך אריכות ימים ושנים

המשך מהעמוד הקודם בדורנו אנו נשתכח הדבר. המשחק החל מופץ במתכונתו המקורית, ככרטיסי נייר, וגם כתכנת מחשב המכונה בשם "סוליטייר", וההתעסקות בו קנתה לה שבייתה אף בקרב התלמידים הצעירים בבתי החינוך, בפנימויות ובקמפיים. על פי בקשת רבנים ומחנכים, יובא לפניכם בתכלית הקיצור מעט אמרות, עובדות וסיפורים מגדולי ישראל העוסקים בנידון זה, כדי להביא את חומרת הדבר לידיעת בני דורנו. (הבהרה: משחק הקלפים האסורים חלים אך ורק על הסוג גוקר כנו"ל).

הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד מהורדנא, בספרו הקדוש והנודע "סוד ושורש העבודה" (שער י"ב פרק א') כותב לאמור: "וכל איש הירא וחרד לדבר ה' ירחיק בניו מנעוריהם שלא יכירו כלל צורתם של הקליפות (כינוי לכוחות הטומאה) האלו, הקארטין (משחק הקלפים)".

וכה כותב סניגורן של ישראל, הגאון הקדוש רבי יצחק מבארדיטשוב בספרו "קדושת לוי" (דרושים לחנוכה, אחרי פר' מקץ): "בעוונותינו הרבים נפרצה פירצה באחינו בית ישראל, לשחוק בקארטין (קלפים), וקל בעיניהם דבר זה. אבל הווי יודעים, שבכל קארטין וקארטין (קלף וקלף) יש בודאי קליפה גדולה, אשר לא ראוי להזכירה... דעו אחי ורעי, כמה מכשולות יש בשחוא (במשחק) הזה... שמטמאים את עצמם בקליפות אשר אין ראוי להביא תוך הפה".

ומוסיף וכותב גם הגאון הקדוש רבי צבי אלימלך מדינוב, בספרו הקדוש "בני יששכר" (מאמרי חודש כסלו, מאמר ב' סי' י"ב): "תתבונן גדל האיסור והפגם הנעשה בנפש מי שעוסק חס ושלום בשחוק קארטין" - בגימטריא "שטן" - אשר המציאה הקליפה בימי שליטת היוונים".

כמו כן מובא בספר שבחי הבעש"ט, שפעם הגיעו אליו יהודים עם ספר תורה, שבכל פעם שהיו קוראים בו היו נמצאים טעויות בספר, אע"פ שתיקננהו פעמים רבות. ברגע שרבינו הבעש"ט הביט בספר, ציווה לגנוזו, מפני שספר זה נכתב מכסף שבעל פונדק קיבל עבור שהשכיר חדר למשחק קלפים, על כן לא יימצא לספר תורה זה תקנה עולמית, ה"י".

בהמשך שם, מובאים מעשים נוראים בצדיקים שהראו באופן מוחשי לאנשים שנכשלו בזה, איך בדמויות המצויירות הללו טמונים מזיקים מבהילים וכו' רח"ל. (כ"ה) וה' הטוב יצילנו מכל פגע ומכל נגע ומכל מחלה.
(התורה והברכה למשב"ק הרב שילה יגאלי הי"ו על המאמר המודפס)

מידי יום ביומו, מקדימים שני תלמידים מכיתה ה'. ומזרזים ומניחים תפילין, ויושבים מוכנים וערוכים לעת התפילה. הלא המה נערי החמד יראי אלדיים. ינון דמארי נ"י ואלעזר שמחי נ"י ע"כ הוענק להם תעודת הערכה ואף שי צנוע כאות הערכה על מעשיהם. יהא רעוא שימשיכו לעלות ולהתעלות.

פניני הלכה

מנהגינו שאופין מצת מצוה אחר שש שעות כתב מרת הש"ע (סי תניח) וז"ל: נוהגים שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח עד אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח, עכ"ל. וכן הוא מנהגינו וכפי שהעלה בזבח פסח, ובשע"ה סי' פ"ו הי"ז, וכידוע ומפורסם. ובכל יום מימי הפסח היו אופין מצה לאותה סעודה חמה וטריה.

עטרת זקנים בני בנים
אלו תלמידי 'עטרת חיים' אשר צלמים בתורה כס
מלמך הפנוי. דקנדל:
'ונתן נ' (מכיתה א') ש"ן את כל פרשת חיי
שרה בהפסקה.
וא"ל קשה להם לזאת על יום לימודים בת"ת,
וכך אמרו וא"ל כתבו הוריס:
'וסף כ' (מכיתה א') אמר ל', אמא אני אהב
ללכת לת"ת אני לא מצדף להאר במית.
ואפילו יש ע"ע חזק ואנחנו מתלביט אט
לדעו אותנו, הוא מתחנן שהוא רוצה ללכת.
וע"כ במית הט צלמים ומתצלים. וזה אחר
מהמכתבים הרבים המצויים מההוריס:
מצון 'וחאי צ' (מכיתה א') המתוק צ"ר
לאמא, הדיח כלים, התלביט בלריות התפלל
יפה קמט ומכר "אשר יצר" בקול ודאק
שצנה "אמן".
יהא רעוא שיעיכו לצלות מצלה בתורה ופיראה.

שלוחה בזאת הברכה מעומקא דליבא למורינו ורבינו עטרת ראשינו הגאון הגדול מרת נשיא המוסדות פוסק עדת תימן מחזיר עטרה ליושנה מקים עולה של תורה ולוחם מלחמתה
רבי יצחק רצאבי שליט"א
על הדרכתו והכוונתו לכל ישראל בכלל ולעדת תימן בפרט, ולנו צוות התלמוד תורה וההורים, לדעת איזוהי דרך ישרה שילכו בה ישראל לשכון אור.
יה"ר מלפניו יתברך שיאריך ה' ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, בבריאות איתנה ונהורא מעליא, ויפוצו מעיינותיו הוצה, כמים אשר אין להם סוף.
ושנוכה לאכול עמו בבית המקדש מן הזבחים ומן הפסחים ששים ושמוחים במהרה בימינו, אכ"ר.

ברכת
תוסיפו שנים רבות שמחים במועדים טובים
שלוחה לכל קוראי העלון ולכל אחינו כל בית ישראל יע"א

מחידושי רבותינו

לשון מבוררת ונאה, תשבח למי שעשאה

אמרין באגדה: לפיכך אנחנו חיבים להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם ולהדר ולנצח ולברך וכו'.
כתב המדרכי ז"ל בסדר הפסח שחיבר וזה לשונו, כאן יש שבע הודאות. והשמיני כנגד רקיע שמיני של החיות עכ"ל. והנה כפי נוסחתינו הכתובה לפניך, הם שמונה, בלי שנוסיף תיבת ולקלס. ומה נעים גירסא זו שלפנינו, כי כבר ידעת, כי מלת ולקלס תתפרש על שני פנים, או לשבח או להפכו. ובאלדי השמים אדון כל הארץ, אין ראוי לשבח בשבח שיש גם כן במשמעותו ההיפך. וכמו שהשיב הרמב"ם על שאלוהו אם לומר בקדיש ויתקלס. והיתה תשובתו של הרב ז"ל, שאין לומר תיבה זו בקדיש, כיון שיש לה שתי משמעויות, ישתקע הדבר ולא יאמר, יעו"ש. הובאו דברי תשובתו, בריש ספר מעשה רוקח ז"ל. וגם הרב המדקדק הגדול בעל ערוגת הבושם ז"ל בדף ל"ב ע"ב, הקפיד שלא להכניס תיבה זו בתוך שבחי השם יתברך, ושכן כתב רב עמרם גאון בסדור תפלות שלו, והאריך הרב להביא פסוקים המורים כך, ופסוקים המורים להיפך, יעו"ש דבריו:

מכל זה תבין ותשכיל, שאין לומר ולקלס כלל, בתוך שום שבח משבחי השם יתברך. ולא תאבה ולא תשמע לגירסת הדפוסים שגורסים ולקלס. ודי בזה כאן, כי אין להאריך. ואזון מלין תבחן (ע"פ איוב לד ב) אמת. ומהר"י אברבנאל כתב, כי שבע הודאות, כנגד שבעה רועים, אברהם יצחק יעקב משה ואהרן דוד ושלמה. אי נמי, כנגד שבע אמונות שקנינו בצאתינו ממצרים, לשלמות נפשינו. ע"ש מבואר באורך:

עץ חיים למהר"י זצוק"ל באגדתא דפסחא

לעילוי נשמת
מרת חביבה בת רחמה
אחזיננה ע"ה תנצב"ה

דומה דודי לעצבי או לעופר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו משיגה מן החלונות מציץ מן החרכים (שיר השירים ב. ט)

מה צבי מדלג מהר להר, מבקעה לבקעה, מאילן לאילן, מסוכה לסוכה, מגדר לגדר. כך הקב"ה מקפץ מבית כנסת זו לבית כנסת זו, מבית מדרש זה לבית מדרש זה. כל כך למה, כדי לברך את ישראל. ובאיוז זכות, בזכותו של אברהם, דכתיב (בראשית י"א) יזרא אליו ה' וכו' והוא יושב. רבי ברכיה בשם רבי לוי, ישב כתיב. בא אברהם לעמוד, אמר לו הקב"ה שב, אתה סימן לבניך, מה אתה יושב ואני עומד, כך יהיו בניך בשעה שיכנסו לבית הכנסת או לבית המדרש וקורין קרית שמע, הם יושבין וכבודי עומד ביניהם. מאי טעמא, 'אלדיים נצב בעדת אל' (תלים פב. א) (מדרש רבה בהקדמה)

מכאן מוכחא מלתא דלפי מנהגינו פה בארצות תימן ראשונים דראשונים מימות אבותינו הקדושים שגלו מארץ ישראל לחוצה לארץ מימות ירמיה הנביא, נוהגים לקרות קרית שמע מיושב, וגם כן שליה ציבור יושב לאחר שאומר פסוק ראשון מעומד, וקורא עמהם מיושב. דלא כאותם קצת אנשים משלוחי ציבור בדורינו זה, חדשים מקרוב באו, שקורין מעומד, וחושבין שמצוה לקרותה מעומד, ויש שסוברים לכבוד השם יתברך. ולא היא.

ועוד לפי שיש בה קללה, כגון (ואבדתם) מהרה וכו' וכן וחרה אף וכו' (דברים י"א י), ואפשר שיש לו איזה שונא שיתכוון לזה שהוא עומד, ואפשר שהציבור חס ושלוש נותנים עיניהם בו שהוא עומד. וגם כן נהגו כשקורין תוכחה בספר תורה, שהקרוב לעולה לקרות בספר תורה שחייב לעמוד, וישב בעת קריאת התוכחה. ולזה נהגו הראשונים שלוחי ציבור לקרות מיושב, זולתי פסוק ראשון לבדו. וכן ראיתי מילדותי וקניס רבנים בעלי הוראה, ומורי וקניני, ועטרת ראשי כהר"ר אבא מארי זלה"ה. וזה יספיק סעד וסמך למנהגינו.

ועוד מזה במדרש על פסוק (לקמן ה. ב) 'קול דודי דופק'. ועוד ראינו מהמדרש (מדרש הגדול, בפדבר כה ב) שאמרה כזבי לזמרי שצוה לה אביה שלא תישמע אלא לגדול שבה, ואמר לה זמרי אני גדול שבהם, ותפשה והלך בכל שבטו בשעת ייחוד ה' בפסוק ראשון שהיו קורין אותו מעומד ומיחדים ה' מעומד, וסברה שהוא משה שעמדו מפניו. אין לך ראייה גדולה מזה שקיבלו את התורה. ומאן דבעי למהוי חסידא, ליקיים מילי דאבות.

(ישולת שלמה למהר"ש בדיחי זצ"ל)

בדיקת חמץ לאור הנר

משנה פסחים ב:.. אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר מפני שהנר יפה לבדיקה. רצה לומר אחר עבור מִימיו של אדם י"ג שנה הרי הוא איש ומחויב בכל המצוות של תורה, ואין עמו באותן הימים (עד יג שנה) אלא יצר הרע שנאמר: 'לפתח חטאת רובין' (בראשית ה. י). עד אור לי"ד שנה יש מבוא ליצר הטוב ומבחין האדם בין טוב ובין רע ועושה פעולתו לשמן, לפיכך בודקין החמץ ומוציאין אותו משם, אף על פי שאין לו יציאה (לגמרי אלא), רצה לומר שלא יהיה לראש ולקצין באותה שעה (היצר הרע), אלא נשמע ליצר הטוב ואז יזכה האדם לחיי העולם הבא.

וכל זה לאור הנר שג' ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן (משלי כו. כז) – זו הנשמה המכלה מלב האדם כל שולטנות ליצר הרע. על זה רמזו לנו אור לי"ד בודקין את החמץ, מפני שאור הנר יפה לבדיקה וקודם זמן זה אי אפשר.

וכך חייבנו לבדוק החמץ לבלי י"ד קודם זמן איסורו, שלא יגע באיסור של תורה. רצה לומר בזה שיעבר הקליפות הגורמים ליצר הרע (ולא) לילך בדרכי השם, וימנע עצמו מן הדברים שגורמים לאיבוד הנפש הנקראת "נר" כדי שיוכה לעולם הבא שהוא "אור", וזוהו אין ליצר הרע שליטות בו כדי שיהנה במצה רצה לומר ביצר הטוב המדריכו דרך ישרה ומוכה האדם לחיי העולם הבא שהוא אור החיים, שכתוב בו: 'באורך נראה אור' (תהילים לו), וזהו אור לי"ד בודקין החמץ.

ומבערו בשריפה שהוא נורא ואש ואנן בשרא = בשר. נורא – דא יצר רע, בשרא – דא יצר טוב.

כהוא דאמרו רבנן עבדו ג' תעניתא ואתמסר לדידהו כי גוריא דנורא ולמה? שהוא הגורם כדי שיכין עצמו למצה שהיא לאכילה וזה שאמרו "התקן עצמך בפרוודור כדי שיכנס לטרקלין". ומטעם זה "כל המנחות באות (מ)מצה, חוץ משתי הלחם הבאות בעצרת שהן חמץ ואינם קריבים על גבי המזבח", כמו שביאר הרמב"ם בהלכות מעשה הקורבנות.

וכך אמרו "שאור הנר יפה לבדיקה" רצה לומר הנפש המזוככת (מסלקת עצמה) מן הדברים שגורמים לטנפה והיא הנבדקת במעשיה ומבטלת המעשים הרעים וזוכה לחיי הנפשות שכתוב בה זיהיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים (שמואל א. כה. כט), וכתבי: 'נר ה' נשמת אדם', וכתבי: 'בעת ההיא אחפש את יושלים בנרות' (צפניה א. יב), וחיפוש היא בדיקה שנאמר: זיחפש בגדול החל ובקטן כלה' (בראשית מד. יב), רצה לומר בדיקת הנפש שלא יבוא לה דבר מטונף שדוחה אותה וימנע אותה מאוצר שלה שהוא אוצר של נשמות, וזהו לחפש את יושלים רצה לומר אבדוק השלמים מן החטא והעון שגורמים לאיבוד הנפש, כדי שיעלו למדרגה עליונה ששם הנרות דולקים, ויזכינו למה שכתוב: 'צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה' עד כאן. וה' יקיים לנו: זיהסיותי את לב האבן מקרבכם ונתתי לכם לב בשר ורוח חדשה אתן בקרבכם'.

(יעצי הלבוני למהר"ם נחשון (חנש) זצ"ל)

לכל משפחות הפתח יהי שתכבו לקיים את חל חיפותינו בקשותא אלא לא עפ את החמץ הפותחי
מהחל עפ אמיפא ונצפה כאלנו לביאת אולאנו לחוא את חלנו בעיפ קשנינו ותפאפתינו. אכי"פ

בנתיבי החינוך

המשך מהעמוד הראשון | גם באירועים גדולים, אמרו גדולי הדור שעצמת המוסיקה תהיה באופן שכאשר אדם משוחח עם חברו יוכל לשמעו. ורע"ש הוא שע"ר לרש"ע.

יש בתים שקשה להורים לשמוע שירים מפני שחפצים במנוחה או מסיבה אחרת. גם אם זה אמת, אל להם למנוע מילדיהן לשמוע, שהוא חלק מאורור והתרעננות הילדים ומשרה להם מרגוע. ע"כ אם אין הדבר מאפשר להשמיע בבית, יתנו להם לשמוע בחדרם ויסגרו את הדלת אחריהם או ירכשו להם נגן עם אזניות. אך צריך לשים לב איזה שירים יש לילדים בנגן וכי"ב וע"כ עדיף שההורים יהיו אלו שישמוע לילדיהם שירים במכשיריהם וואצ"ל שחובה שהמכשיר יהיה מנותק מרדיו וכי"ב.

ובתים הפרוצים ל"ע בדברים אלו, ורוצים לתקן דרכיהם, אך יש בבתיהם ילדים גדולים. יש לעשות זאת בחכמה, בהדרגתיות, ובהבנה. שהקיצוניות הפתאומית מביאה לידי שבירה, ומעוררת את המחלוקת והתבערה גדולה ואחריתה מי ישורנה.

זה הכלל! שמחה אמיתית נמצאת ושוכנת בלב ובקעת ופורצת החוצה. אך אין ספק שהמעשים החיצוניים של האדם משפיעים על פנימיותו וע"כ אדם השרוי בעצב, ראוי לו שיקח כלי זמר או שירה. והאדם השמח האמיתי, לא מחפש להראות שמחתו ברחובות, אלא כל הנמצא סביבו איך השמחה שוררת בקרבתו.

תלמידי הכיתות נסעו למושב ברקת לשמוע דברי חזק מפי הזקן מארי עובדיה מפעי שליט"א ולהתברך מפיו.

לאחר מכן בירכו ברכת האילנות ואחד בירך בקול רם והוציא ידי חובה את כולם כמנהג אבותינו הקדושים שאחד מברך לכולם וכמבואר בפוסקים.

לאחר מכן נסעו לאשקלון למאפית מצות לראות הלכה למעשה כיצד אופים מצות במסורת אבותינו ואף טעמו מהמצות. בנוסף התרענו באחד הפארקים באשקלון. בהליכתם ובחזרתם שינו התלמידים פסוקים ועוד... והפליאו את הרבנים המחנכים בלימודם

מהליכות אבותינו

ההכנות לחג פסח

ירבות בנות עשו חילי' (משלי לא. כט) זהו הפסוק הראוי לומר על נשות תימן, שעל אף מלאכתן הרבה כל השנה, לקראת הפסח היתה מלאכתן רבה פי כמה וכמה בפרט בדורן, שנפל על צוארן מלאכות שאפילו היום אין הגברים עושים אותן. ולהבין היטב דברינו נעלה את שכתב ב'שורת הרש"י' (עמ' ר"א) כיצד היתה נעשית ההכנה לחג פסח, וז"ל:

ההכנות לגבי הנשים מיד אחרי פורים מתחילות בבירור התבואה שאנו משתמשים בה לכל ימי הפסח היא נקראת דורה משתדלים לקנות מהסוג המשובח ביותר. יחד עם זאת כמה שהתבואה נקייה אין אנו סומכים על זה וכל עקרת בית עמוסה מיום פורים עד ערב פסח בעבודות הבית, אך בראשית התעסוקה הוא בירור התבואה, מבררים אותה אחת לאחת בקפידה רבה בכלים המיוחדים לפסח משנה לשנה. אך היו בינינו שאין ביכולתם לקנות כלים מיוחדים לפסח ולכן בהגיע הפסח הנשים עמוסות עומס רב בניקוי הכלים והכשרתם. למזלינו רוב הכלים במקומנו עשויים מעץ ואין כאן חשש לקלקולם בזמן ההגעלה. העבודה הקשה ביותר היא ניקיון הרחיים. כידוע אין במקומנו טחנות קמח והכל נעשה על ידי טחינה בידים, בטרם תחל עבודת הטחינה כל אשה מכינה קודם כל את בית הרחיים על ידי טיח מיוחד לאחר שבוע ימים מתחילה הטחינה כדי לשמור על טריות הקמח יש לכל משפחה כלים העשויים מחריות של דקל המשמשים לנו תחליף לפרייזר.

ימים לפני חג מתנדב אחד מבניו של גדול הציבור במקומנו צדקתו עומדת לעד כב' מוסא בכ"א צאלח ללכת למקום רחוק הנקרא אצאהר כדי להביא מרור ממרחק של יומיים הליכה בדרכים עקלקלות ובטיפוסי הרים בגובה של אלפי מטרים יראה הקורא כמה מצוות חביבות על ישראל ובזכותן זכו כל עדת תימן לעלות בנערנו ובזקיננו בבנינו ובבנותינו גאולה שלימה ממש.

לאחר גמר עבודות הכלים, מגיע נקיון הבית כנהוג מטייחים את הבתים לקראת פסח בכל מיני חומר, מלאכה זו נעשית על ידי הנשים ורק הנשים בלבד עוסקות בזה.

הגברים לחוצים מאד בחיפוש אחרי הפרנסה ובפרט לחג הפסח, משתדלים תמיד לקנות לכבו' בגדים חדשים ושני כבשים לפחות, עכ"ל.

יבורכו מפי עליון משפחת עצר הי"ו בעלו מאפית מצות 'טעמו ורא' אשר מידי שנה בשנה, מארחים את התלמידים, למען ראו בעיניהם מעשה אבות כיצד היו אופים. ימלא ה' משאלות לבם לטובה, ויזכו לכל מדה טובה, ולשמחת בית השאובה, אכ"ר

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

מתכוננים לליל הסדר, ליל הסדר בגנים

ואלו המצולמים התלמידים הזריזין, לומר את 'מא כב' על פה, כבקיאין אשר מתימן הן באין. וזכו וקיבלו שי צנוע ונאה גביע לארבע כוסות כיאה לבני מלכים, כאות הערכה על השתדלותם לשמר מסורת אבותינו הקדושים

תלמידי כיתה ג' השקיעו
עמל רב במחברות
מסודרות ונאות, ע"כ
התקיים ביניהם הגרלה על

- רחפן
- שבו
- זכה
- התלמיד
- היקר
- נחמן
- ססה
- ניי

בדרכיהם אתהלק...

את זהב בסופה

על הגאון רבי שמעון הכהן זלה"ה מחבר ספר סגולת השוחטים, שנתמנה על ידי בית דין צנעא לפקח על השוחטים במחוזות רבים בדרום תימן, מסופר, שבאחד מלילי פסח שערך אצל רבו וחברו הגאון רבי יוסף אליתים זלה"ה, כשסיימו את הסעודה לפני אכילת האפיקומן, נטל מארי שמעון את הנרגילה ועישן בה כדרכו, וכך נוספה בו עירנות להמשך לימוד הלילה. מארי יוסף, שלא נחה דעתו מעישון זה (כדעת מהר"ץ ועוד, עיין עץ חיים דף י"א ע"א), הפטיר לעומתו את הפסוק (תלים יח ט) "עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל".

ברם, מארי שמעון שכל כוונתו היתה לשם שמים, לא נותר חייב, ומיד לאחר החג ישב וערך תשובה מנומקת היטב בסגנון חריף, ומסרה למארי יוסף באמצעות שליח. המכתב הגיע לתעודתו, בעת שישב עם שלושים תלמידיו. על כן נטלו מארי יוסף וקראו בנוכחותם, וכשסיים ביקש לשמוע את חוות דעתם על הנאמר בו.

תלמידיו נחלקו לשלוש קבוצות, האחת הביעה את דעתה שיש להחרים את מארי שמעון על מכתב כזה. הקבוצה השנייה היתה סבורה שיש לתבעו לדין לקנסו ממון, והקבוצה השלישית טענה שיש חיוב גמור להלקותו על דבריו ומעשיו...

אבל מארי יוסף אליתים רוח אחרת היתה עמו... לאחר ששמע את חוות דעתם, נטל בחום את המכתב נשק לו ואמר, "שמחה גדולה לי כאשר תלמידי מעיר לי, וביותר אני שמח לדעת שהוא גדול ממני בתורה!!!"

(סגולת השוחטים עמוד י"א, מועתק מאהבת הקדמונים)

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת
שם אחד - לשבוע 50 ש"ל. לארבע שבועות 150 ש"ל.
לשנה הוראת קבע של 50 ש"ל למשך שנה.
לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022

חכמי תימן

הרב שלום בן מנשה זכריה זצ"ל היה ראב"ד ורב ראשי בעיר ביצא שבדרום מזרח תימן. בשנים שלפני העלייה הגדולה לארץ.

הקהילה היהודית בעיר מנתה כחמש מאות נפש, ויחד עמו שימש בבית הדין מארי שלום בן צאלח זכריה והדיין מארי שלום בן יחיא זכריה. בית הדין ישב בבית הכנסת הגדול של משפחת זכריה.

תלמידי כיתה ו' חגגו סיום משניות מסכת כריתות וסעדו לכס בצלי אש בעיר אלעד

התודה...

ו- הברכה...

לידידינו היקר והנעלה איש החיל ורב העשייה, סגן ראש העיר ר' **רק צברי** הי"ו אשר נתן מזמנו ומכשרונותיו ומיכלתו למען עם ישראל בכלל ולמען עדתנו בפרט.

יהא רעוא שיזסיף לו השי"ת שנים על שנותיו, בגריאות איתנה ונהורא מעליא, ויראה בגים ובגי בגים עוסקים בתורת האלוהים, יראים ושלמים כצבונתו הקדושים, צנועים וברים כשאל הנחבא אל הכלים, אכ"ר

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: Nahari@enativ.com